

fi compass

Устойчив начин за постигане на икономическите и социални цели на ЕС

Финансови инструменти

банката на ЕС

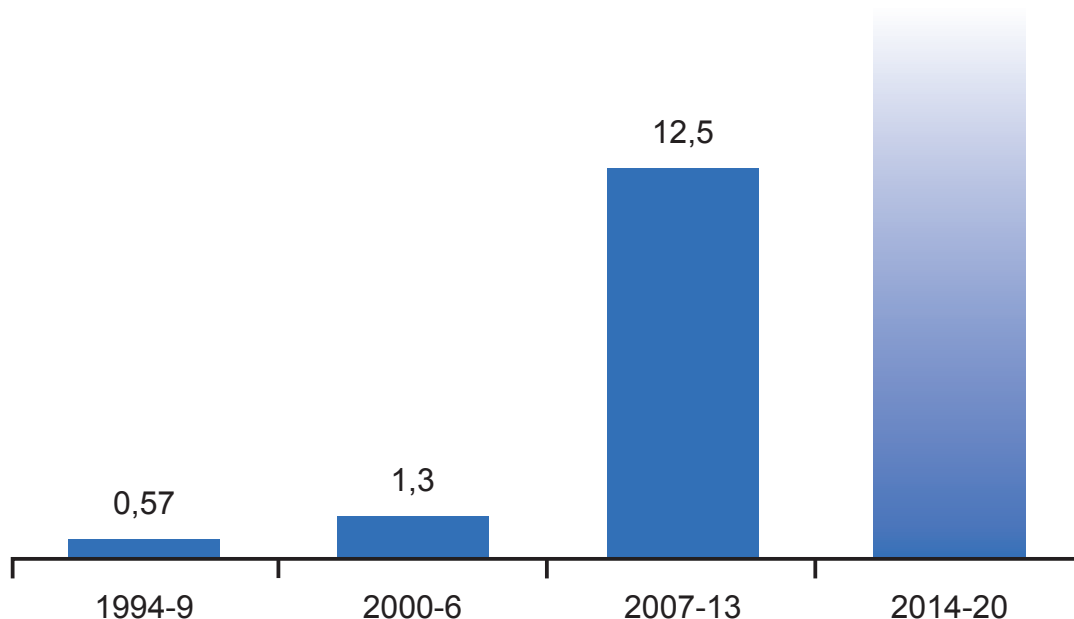
Финансовите инструменти, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, представляват ефективен и устойчив начин за инвестиране в растеж и развитие на хора и бизнес в държавите-членки и регионите на ЕС. Те подпомагат разнообразни получатели за постигането на широк спектър от цели за развитие. Инструментите позволяват фондовете да бъдат използвани отново за последващи инвестиции.

Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) се състоят от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд (ЕСФ), Кохезионния фонд (КФ), Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и Европейския фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР). Те могат да бъдат използвани за развитие по цялостен начин, чрез инвестиране, например в бизнес начинания, изследователска и развойна дейност, инфраструктура, заетост и обучение, земеделие, горско стопанство и рибарство. Главната цел на използването на тези фондове е да се подобри качеството на живот на европейските граждани. За периода 2014-2020 г. на разположение за държавите-членки и техните региони от ЕСИФ са осигурени около 450 милиарда евро. Заедно **политиките за сближаване, за развитие на селските райони и за морското дело** съставляват най-голямата част от инвестициите на Европейския съюз за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

Държавите-членки и техните региони могат да използват финансовите инструменти като ефективен и устойчив начин за осигуряване на помощ, насочена към приоритетите на програма, съфинансирана от ЕСИФ. Финансовите инструменти са подходящи за жизнеспособни (рентабилни) проекти, т.е. тези, от които се очаква да генерират достатъчен приход или спестени средства, които да изплатят обратно получената помощ. Финансовите инструменти трябва да са насочени към идентифициран пазарен пропуск, напр. за случаи, когато банките не са готови да кредитират, или в които частният сектор не желае да инвестира.

Обемите средства, инвестирани чрез финансовите инструменти по програмите на ЕФРР и ЕСФ, значително са се увеличили през последните години. Тези средства се очакват да нараснат още повече в рамката на ЕСИФ през 2014-2020 г., както и в контекста на Инвестиционния план за Европа.

Обем на средствата, предоставени от програми, съфинансирани от ЕСИФ за финансови инструменти (млрд. евро)

Финансовите инструменти са гъвкави и могат да осигурят помощ под форма, която е най-подходяща за конкретната инвестиция, напр. кредит, микрокредит, гаранция или дялово участие:

Финансови инструменти: Видове помощ и илюстративни примери

Кредити

Кредитите са финансови средства, предварително изплатени на фирма или частно лице, които трябва да бъдат върнати, съгласно предварително определен график. Те се използват за случаите, когато банките отказват да отпускат кредити или да предлагат финансиране при по-добри условия (напр. при по-ниски лихви, за по-дълъг период за погасяване, или с по-ниски нива на обезпечение).

Схема за кредити в Естония, финансирана от ЕС, е подпомогнала обновяването, съгласно съвременните стандарти, на 619 жилищни сгради, с над 22 000 апартамента. По този начин са постигнати значителни енергоспестявания и подобрена жизнена среда.

Микрокредит

Микрокредитите са малки кредити, предоставяни на хора и на много малки фирми, които често са без достъп до финансови услуги. Обикновено те се предоставят за кратък период на обслужване и без или с ниски изисквания за обезпеченост.

Комбинирана схема за микрокредит и безвъзмездно финансиране в Унгария, осигурена от ЕС, е подобрила състоянието на над 9 000 разрастващи се микрофирми посредством увеличаване на техния достъп до финансови ресурси.

Гаранции

Гаранциите осигуряват защита на заемодателите, че предоставеният от тях капитал ще бъде изцяло или частично възстановен, ако кредитополучателят не може да покрие задълженията си. Предоставящият гаранцията се задължава да покрие необслужената разлика или целия дълг на задълженото лице.

Схема за гаранции в Румъния, финансирана от ЕС, е предоставила гаранции на повече от 694 получателя (фермери и малки и средни фирми от селските райони), за да подпомогне подобряването на техните методи за производство и защиты и развие околната среда. Това е спомогнало до момента да се създадат и поддържат 10 200 работни места.

Дялово участие

Инструментите за дялово участие включват предоставянето на капитал на дадена фирма срещу придобиването на пълна или частична собственост в тази фирма; инвеститорът с дялово участие може да поеме частичен управленски контрол над фирмата и да участва в разпределението на печалбите. Инструментите включват рисков капитал, посадъчен (предстартов) капитал и стартов капитал. Възвръщаемостта на инвестираните средства зависи от растежа и рентабилността на бизнес начинанието. Инвестицията се възвръща, когато инвеститорът продаде неговия дял от фирмата на друг инвеститор („изход“) или посредством първично публично предлагане (ППП).

Рисков капитал, финансиран от ЕС, е бил инвестиран в 45 млади компании в Саксония, Германия. Това е помогнало те да преодолеят трудната стартова фаза, да израснат и да се възползват от иновативни идеи и технологии. Създадени са и се поддържат 450 работни места.

Как работят финансовите инструменти?

Бюджетът на ЕС предоставя финансиране на държави и региони от ЕС, за да изпълнят седемгодишни стратегии за икономическо и социално развитие, които се вписват в стратегията на Европа за растеж и заетост до 2020 г. и са разписани в „програми“, съгласувани с Европейската комисия. Програмите се прилагат от държавите-членки и регионите на Европейския съюз, като те решават кои проекти и инвестиции са най-подходящи по отношение на техните стратегии. Този процес се организира от „управляващи органи“ във всяка държава и/или регион.

Управляващите органи решават дали да използват безвъзмездно финансиране (помощ) или финансови инструменти, за да осигурят подкрепа за проектите.

Преди да заделят средства за финансов инструмент, управляващите органи трябва да преценят какво е необходимо, защо и за кого. Например, даден регион може да притежава високотехнологични фирми, които да нямат достъп до обикновено банково финансиране, защото техните проекти са прекалено рискови. Или може да съществуват много малки фирми и предприемачи, които не могат да получат заеми, защото не притежават кредитна история с дадена банка или нямат какво да предложат като обезпечение. Въз основа на внимателна оценка на нуждите могат да се създадат един или повече финансови инструменти.

Финансовите инструменти обикновено се управляват от национални или регионални финансови институции (като банки), които са избрани и оторизирани да работят с финансови инструменти от името на управляващия орган. По този начин финансовите инструменти, които използват фондовете на ЕС, се предоставят на регионално или местно ниво от институции, които вече са познати на крайните получатели на помощта.

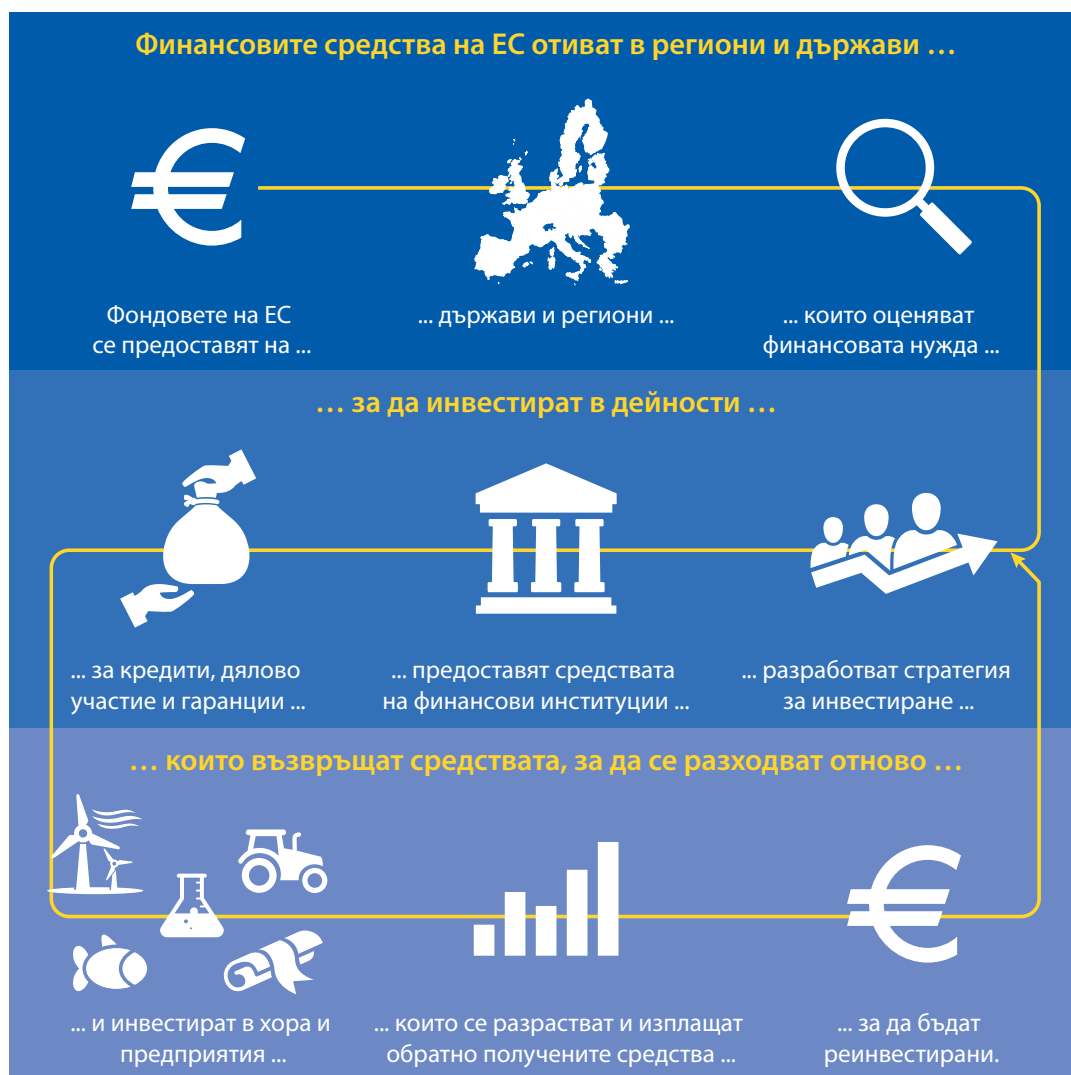
Финансовите инструменти трябва да бъдат инвестирани в проекти, които изпълняват целите на ЕСИФ. Те могат да покриват всяка от единадесетте Тематични цели, дефинирани за периода 2014-2020 г.:

- Научни изследвания и иновации;
- Информационни и комуникационни технологии (ИКТ);
- Конкурентоспособност на малките и средните предприятия (вкл. предприятия в селските райони, преработка на рибни продукти и аквакултури);
- Нисковъглеродна икономика;
- Управление на риска и адаптация към климатичните промени;
- Околна среда и ресурсна ефективност;
- Устойчив транспорт и справяне с 'тесните места' в транспортната мрежа;
- Заетост и трудова мобилност;
- Социална интеграция и борба с бедността;
- Образование;
- Институционален капацитет.

Финансовите инструменти, подпомагани от ЕСИФ, трябва да се подчиняват на конкретни нормативни разпоредби, които са разписани в следното законодателство: Регламент общите разпоредби (Общ регламент), който направлява приложението на ЕСИФ, всеки от специфичните за отделните фондове регламенти и няколко свързани с тях делегирани актове и регламенти за изпълнение.

Как работят финансовите инструменти?

Финансовите инструменти предлагат редица преимущества

Парите се изплащат обратно и се използват многократно в същия регион за други инвестиции. Това е особено важно в периоди на съкращаване на публичните разходи.

Публичните финансови средства **насърчават инвестициите от частния сектор**. Например, т. нар. 'бизнес ангели' могат да инвестират в малък бизнес заедно с инструменти, финансирани от ЕС, в случаите когато те не биха участвали в инвестицията сами. Градска собственост, която в друг случай ще остане неизползваема, може да бъде променена за търговска или индустриална употреба, защото строителните предприемачи могат да бъдат убедени да се включат в

проекта. С помощта на гаранционен фонд, поддържан от ЕС, банките могат да дават заеми на предприемачи, дори когато те не могат да предложат (достатъчно) обезпечение.

С инвестициите от частния сектор идва и **експертизата на частния инвеститор**. Предприятията и местните администрации могат да се възползват от тази допълнителна експертиза и практически опит на инвеститора, тъй като организациите, натоварени да управляват финансовите инструменти, имат стимул да подпомогнат успеха на инвестициите си.

Какво има в това за Вас?

- Като **национална, регионална или местна администрация**, можете да увеличите влиянието на наличните финансови средства за развитие на Вашата област чрез привличане на други източници на финансиране и реинвестиране на предоставените средства отново.
- Като **финансов посредник**, можете да допринесете за устойчивото развитие на Вашия регион като подпомогнете инвестирането на фондовете на ЕС срещу такса за услугите Ви, като можете да използвате потенциала да разширите Вашата база от клиенти.
- Като **гражданин, предприемач или бизнес**, можете да имате достъп до финансиране в случаите, когато банките не предлагат такова или финансирането от тях е при непривлекателни условия. Вашият управляващ орган ще Ви информира кои финансови посредници за Вашия регион предлагат подходящи за Вас финансови продукти, съфинансирани от фондовете на ЕС.

Управляващи органи

- Преследват програмните цели, напр. подпомагайки растежа на малките и средните предприятия в даден регион чрез увеличаване на финансовото предлагане
- Използват повторно възвърнатите фондове в областта на програмата
- Съчетават ФИ с грантови схеми
- Насърчават съ-инвестирането от публичния и частния сектори, като по този начин увеличават ресурсите на програмата и нейните резултати
- Подпомагат предлагането чрез изграждане на капацитет и допълнителен капитал

Банки Фонд мениджъри Инвеститори

- Разнообразяване/разширяване на продуктовата гама, дейностите или инвестиционните възможности
- Споделяне на риска с публичния сектор
- Допълнителните ресурси спомагат да се разработят продукти за нови пазари или за такива, които преди не са били осъществими
- Възможности за управление на допълнителни финансови фондове

Крайни получатели

- Могат да получат финансиране, което преди не е било налично
- Получават финансови средства през банки и други финансови посредници в региона, често посредством процедури за кандидатстване, по-прости от тези при стандартните банкови заеми
- Могат да се комбинират с 'мека помощ' като консултантска помощ и съвети
- Различни видове налични инструменти

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 "Financial Instruments and IFIs' Relations"
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg